

Välkomna till nycklingskursen

Hej alla kursdeltagare!

Eftersom den här kursen är kort, bara tre tillfällen, så kan det vara idé att redan i förväg meddela alla deltagare något om vad kursen kommer att innehålla, och något om hur Du som kursdeltagare kan förbereda dig.

Innan kursens start

Alla deltagare bör alltså ha ett exemplar av "Svensk Fältflora" av Bo Mossberg och Lennart Stenberg, helst den senaste upplagan från 2021. Nycklarna i tidigare upplagor kan dock fungera, liksom begreppen för växternas uppbyggnad och utseende.

Det kan även vara bra att ha några andra floror till hands. Jag kommer ibland att referera till senaste upplagan, från 2012, av Krok-Almquist, Svensk Flora. Tyvärr är den boken dyr. En "räddning" är om det går att få tag på denna flora i tidigare upplagor – men helst inte äldre än från 1960-talet.

Den som i sin ägo har någon/några av följande floror bör också försöka använda dem:

- Ivar Elvers: Vår flora i färg fanerogamer
- Björn Ursing: Fältflora
- Björn Ursing: Svenska Växter fanerogamer.

Svenska Botaniska Föreningen har också fått tillåtelse att använda en svensk översättning av den finska floran "Retkeilykasvio". Hoppas kunna lägga ut denna som pdf på kurssidans.

En viktig aspekt beträffande nyckling är följande, som inte nog ofta kan upprepas.

Nycklarna är aldrig avsedda för sträckläsning som en vanlig prosatext! Det är viktigt att börja från början och fundera på alternativ på samma nivå, och därefter strunta i de alternativ, med underalternativ, som inte stämmer! Nycklandet bygger alltså på att man successivt utesluter mer och mer av det som dyker upp i nyckeln! Kommer att visa så tydligt som möjligt vilka delar av nyckeln som vi kan "dumpa" i ett visst fall.

Innehållet vid kurstillfälle 1

Här tänker jag mig först tre delar:

Något om växtrikets indelning (främst kärlväxterna), med begreppen art, släkte och familj.

Något om viktiga uttryck/begrepp för att beskriva hur en växt ser ut, och då särskilt de begrepp som används i "Svensk Fältflora".

Något om olika typer av bestämningsnycklar. Även om vi i första hand ska använda oss av "Svensk Fältflora" så är det idé att nosa på andra floror också.

Efter denna inledning ska vi se hur olika floror fungerar för två vanliga vårblommor, blåsippa respektive nagelört. Vi kommer då även att kunna bedöma hur pass väl olika typer av nycklar fungerar. Likaså kan vi se att hur en viss växt placeras i ett släkte och får sitt mest använda vetenskapliga namn kan variera.

Hemuppgift: Pröva nyckling av vårlök, våtarv och hästhov.

Innehållet vid kurstillfälle 2:

Först bör vi kommentera hemuppgiften. Vad fungerade? Var det något som gick snett? Problemet med "buggar" i bestämningsnycklar. Försök nyckla vitsippa i "Svensk Fältflora"...

Därefter ska vi uppmärksamma en del artpar, och se på de viktiga detaljer som kan göra att det går att skilja mellan närbesläktade arter.

Vi kan också se vilka begrepp för växters byggnad som förefaller knepiga, och som det gäller att vara uppmärksam på.

Vidare kan vi försöka nyckling av någon växt vars namn jag först inte säger! Det kan även bli någon hemuppgift på det temat!

Innehållet vid kurstillfälle 3:

Först ska vi repetera karaktärer för några viktiga familjer, så att det går att direkt avgöra familjen och börja nyckla på den nivån. Alla bör då ha tillgång till "Retkeilykasvio". Bland de viktigaste familjerna som en botanist helst inte ska behöva tveka om hör korgblommiga, flockblomstriga och ärtväxter, men det finns några till. Gräs, halvgräs och tågväxter kommer däremot i nästa kurs!

Därefter ska vi titta på de webb-baserade "Botaniska Nycklar", som finns att tillgå bl.a. via Botanikportalen. Då kan vi förhoppningsvis skilja ut olika varianter av exempelvis snödroppar, pärlhyacinter och vårstjärnor/blåstjärnor.

Slutligen bör vi försöka sammanfatta vad som brukar vara svårast när man håller på att nyckla, och ge tips för fortsättningen.

Återigen: Välkomna till nycklingskursen.

Gunnar Björndahl